

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Ciuj, Str. Baron L. Pop 10

TELEFON: 9-77

Éjszaki telefon (nyomda) 2-02

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Évi előfizetés	1150
Trimeszi előfizetés	300
Havonta előfizetés	90
Évi előfizetés	110

Kiadványok 22 szam

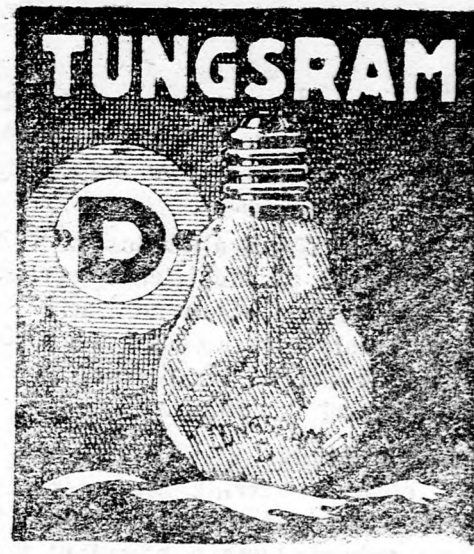
1928. január 28. Szombat

5688 Söbör 6

Cenzúra: Suclu

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ki következik?

Minden nap újabb meglepetés elé állítja az ország közvéleményét a belpolitikai hadszínter. Tegnap volt az első látványos jele a nemzeti parasztpárt regota hirdető kormánybuktató kampányának. amelynek első felvonása a vasárnapi jászi népgyűlésen kell lezajljon. A ma táviratok pedig már arra engednek következtetni, hogy az egymással szemben álló felek között talán megint fegyverszünet van készülöben. *Duca* belügyminiszter az ország képviselőinek színe előtt a parlamentben tüntetőleg fogott kezét *Vaida* Sándorral és ezt a kezszorítást némi politikai körökben egy újra meginduló kollaborációs tárgyalás künölként tekintik.

Néhez elhinni azt, hogy ezek a kollaborációs tárgyalások megindulhatnak s ha mégis megindulnának, szinte hiheletlen, hogy eredménnyel érhetnének véget. A liberális párt és a nemzeti parasztpárt programja között idők során áthidalhatatlan lesz a szakadék. Nemcsak a gazdasági koncepciókban nyilatkozik meg ez a különbség, amely talán legkézenfekvőbb pontja a kormányon levő liberális pártnak, de még a külpolitikai kérdésekben is homlokgyenest ellenkező elveket hirdet a két párt. Hiszen csak tegnap közölték a lapok *Raducanu* nemzeti parasztpárti szenátornak becsi ülést, amelyben a nemzeti parasztpárti vezér kijelenti, hogy párta a liberálisok francia orientációja helyett német és osztrák kapcsolatokat igyekszik szerezni Románia számára.

Ilyen mélyreható különbségek mellett lehetetlen elképzelni, hogy akadjon platform, amelyen az együttműködés lehetséges lenne. *Britanu* *Vintila* nem egyszerűen szólta le, hogy kész átadni a kormányt a nemzeti parasztpártnak abban az esetben, ha a párt garantálja az ő gazdasági politikájának folytatását. Ennek a garanciának azonban meg a gondolatát is mereven utasította vissza a nemzeti parasztpárt és ahg lehető hogy a belügyminiszter kézzorítása akar a liberális, akár a nemzeti parasztpárti fellegesen egy jótányit is változtathatna.

A nemzeti parasztpárt a legerélyesebb eszközökkel és szinte szélsőséges propagandaival látott hozzá a hatalom megszerzéséhez. Egy új jelszót dobott bele a közvéleménybe, amely erőteljesebb minden eddigi politikai harcra ráadásul. "Vagy kormányra kerülünk március elsején, vagy Jilavába megyünk mindnyájan" — így szól az új jelszó, amelynek jegyében proklamációk születnek, gyűléseket toboroznak és hatalmas paraszttömegeket készülnék felvonultatni a különböző tömeggyűlésekre. A harci készülődés annyira előrehaladott stádiumban van, hogy a nemzeti parasztpárt már ha akarna sem hátrálhatna és számára egyetlenegy út kínálkozik, végsővönni a harcot.

Hogy ebből a küzdelemből ki kerül ki győztesen, azt előre látni nem lehet. Hozzávagyunk szokva erős meglepetésekhez, hogy az utolsó pillanatban nem mindig az szokott győztesen kikerülni,

aki a harc egész ideje alatt uralta a szerepet, hanem valamelyik outsider pártvezér, akinek szerepe paravannak szolgál a kulcsszak mögöl dolgozó liberális pártnak. A helyzei megoldásának kulcsa a régenstanács kezében van s az ő belátásától függ, hogy a három kínálkozó megoldás közül melyiket fogja választani.

Mert az már bizonyos, hogy a liberális párt nem fog tovább tudni helyen maradni. A legegyszerűbb megoldás vol-

na, ha a nemzeti parasztpárt kapna kormányalakításra megbízást. De lehet, hogy hogy a régenstanács nem ezt a lehetőséget fogja választani és a sokat emlegetett *Presan* tábornoknak ad majd kormányalakításra megbízást. Ez a nemzeti kormány nem igen lehet hosszú életű. A harmadik megoldás volna az, ami a legvalószínűbbnek látszik, és amit csak az aversecánusok vesznek komolyan, hogy a kritikus pillanatban újból *Anerescu* tábornokot tolják előtérbe. Egy dolog bizonyos, hogy a most következő hetek súlyos küzdelmek jegyében fognak lezajlani. És bizonyos dolog az is, hogy az ország közvéleményének

óriási többsége ma a nemzeti parasztpárt mögöl áll, amelynek kormányra kerülésétől bizakodva várják az állami élet minden megnyilatkozásának jobbra fordulását. Nincs egyetlen politikus sem, akármilyen pártához is tartozna, aki ezt a népszerűséget ketsége vonná. Epen ezért a válságnak a megoldása akármilyen lesz, nem lehet kihagyni beföle a nemzeti parasztpártot, amelynek a kormányban való reszesedése nélkül a felkavart szenvedélyek nem ülnek le s a mindenki által annyira óhajtott belpolitikai béke és konszolidáció maradék nélkül meg nem valósulhat.

A német keresztényszocialisták baloldali kormányt követelnek

Berlin, január 27. Az *Uj Kelet tudósítói*: A német birodalom politikai körében nagy felhést keltett *Stegerwald* képviselő, volt parasztpárti szenátor elnököi álasfoglalása a politikai válság kezdésében. *Stegerwald*, aki a keresztény szaksze vezeték egyik vezetője, a legerősebben állást foglal *Mara* ellen.

Gyökér — *kurzusváltást*
— A centrumban — *Stegerwald* a személyi kérdések az utóbbi napokban megjelent nyilatkozataik révén el vannak intezve. Nem úgy a tárgyi ellentétek. A centrumban dúló harc nemcsak, hogy elintezve nincs, hanem csak most kezdődik. A keresztény munkásság a teljes pártapparátus megváltoztatását fogja követelni. Mi semmi körülmények között nem fogunk nyugodni addig, amög a centumpárti struktúrája teljesen meg nem felel az odaválok pártjának. Ezt azért mondom, mert az utóbbi években a pártba sok olyan elem furaodott be, akik belsőleg egészen távol állanak a párt programjától és céljaitól és nem akarnak egyebet, minthogy a párt ugrodészkául szolgáljon egyéni ambíciói kielégítésére. A centrum tömege áll munkásokból, a polgárság középső rétegéből és parasztlókból. Ezeknek az érdekeit azonban a kikkek és az erdekesoperiók egyre hátrérbe szorítják.

Vádak a szociáldemokrata párt ellen

— Ezek a lehetetlen állapotok okozták azt az anomáliát, hogy annak idején a Ruhr-ipar támogatására indokolatlanul nagy összegeket folyósítottak és pedig a legfontosabb szociális szükségletek rovására. Amikor arról van szó, hogy a kormány a rokkantakat a nyugdíjasokat és a kisembereket támogatja, akkor mindig pénzügyi nehézségekkel állott elő a kormány, azonban amikor a tisztviselők fizetésjavításáról volt szó, mindenkor az aranyak müllői állottak a kormány rendelkezésére. A legalacsonyabb rangban levő tisztviselőnek kétszer akkora jövedelme van *Nemetországban*, mint az általagos szakmunkás.

A szociáldemokraták hozzájárultak ehhez a fizetésemeleshez és meg vagyunk róla győződve, hogy a szociáldemokrata párt rövidesen felelni lesz kénytelen ezért a nagylelkűségért a tömegek előtt. Mi nem akartuk az államháztartásnak ilyen súlyos megterhelését, minthogy mi

kást. A parasztnak soha olyan rossz dolga nem volt *Nemetországban*, mint most amikor elviselhetetlenül magas kamatláb mellett kapja a mezőgazdaságának üzemeltetéséhez való pénzeket. En mindig a paraszt és munkásság támogatását javasoltam. Epen ezért, noha centumpárti vagyok, a legnyomatékosabban követem a *kurzusváltást* a német politikában.

A mai viszonyok mellett nem lehet számszerű homogén kormánytöbbségre. A kérdés ma az, vajjon a harcokat, amelyeknek középpontjában állunk, el lehet-e majd a moslani koalícióval, vagy pedig egy másikkal intezni. En magam követelem a szociáldemokratáknak a kormányzásba való bevonását Könyü dolog kívülről ellenőrizni az ügyek menetét és azért nem csatlakozni a kormányhoz, mert ez a csatlakozás esetleg a párt népszerűségébe kerülhet. Hiszen, ha meggondolják a szociáldemokraták, lát-

hatják, hogy a köztársaság tizedik évében epen az ő tartózkodó és népszerűséget hajhászó állásfoglalásuk miatt ma *Nemetországban* a monarchia erői tartják kezükben a hatalmat.

Baloldali kormánypárt

Remélni akarom azonban, hogy a szociáldemokraták megint tudni fogják, mi a kötelességük és átvállalják a felelősséget, még akkor is, ha ez néhány mandátumukba fog kerülni. Ha a szociáldemokraták belépnek a kormányba, mi a keresztény munkásság reprezentánsai, hajlandók vagyunk őket támogatni. Amint-hogy annakidején, amikor a jobboldali pártok kormányrészeséget követelték, a jobboldali támogattuk. Parlamenti államokban a változó kormánytöbbségek teljesen természetesek és magától értődökök. En nem tartom azonban dogmának, hogy az ügyek élén állandóan egy es ugyanazon férfiú álljon. Nem akarom ezzel a birodalmi kancellár szociális érzését kétségvevönni, azonban egyre világosabban látom, hogy nem lehet valaki ma baloldali kabinet miniszterelnöke, holnap egy jobboldali kormány kancellárja, ma a népblokk elnökelöltje és holnap egy más többségi, vagy koalíciós alakulat vezetője. Amög az ember egy és ugyanabban a börben van, addig en ezt politikailag lehetetlenségnek tartom.

Mussolini befolyására Titulescu nem csatlakozik a kisantant demarsának aláírásához a szentgotthárdi incidens ügyében

Titulescu a pápánál. Fontos ügyeket tárgyalnak meg Mussolini és Titulescu

Róma, január 27. Titulescu román külügyminiszter római látogatását arra is felhasználni szándékozik, hogy a pápánál kihallgatáson jelenék meg s vele a romániai konkordátum ügyében tárgyalásokat folytasson.

Ma már egész bizonyosra vehető, hogy a szentgotthárdi incidenssel kapcsolatban

Mussolininek sikerült Titulescut rávenni arra, hogy Románia ne megségítse el a helyzetet Magyarországgal szemben,

aminek megtörtentét az is bizonyítja, hogy Titulescu meglehetősen rezerváltan viselkedik a többi kisantant államok ezirányú akciójával szemben.

A *Daily Herald* értesülése szerint a londoni román követtség is ugy tájékoz-

tatta Titulescut, hogy Anglia helytelenít minden kísérletet, amely a szentgotthárdi ügynek a Népszövetségre való kiterjesztését szorgalmazza.

A *"Times"* szintén érdekes kommentárokkal kíséri a szentgotthárdi incidens fejleményeit. A lap szerint Jugoszlávia és Csehország mindenáron Genfben akarja juttatni memorandumát, Románia azonban az intervenció elhalasztása mellett szál sikra.

Róma, január 27. Titulescu egyébként Mussolinivel a két országra vonatkozó kereskedelmi szerződésektől kezdve, egészen a magyar-román konfliktusig minden ügyet megbeszéltek.

Egyes lapok szerint Románia szívesen venné, ha a szentgotthárdi ügyben mindaddig semmiféle lépés nem

Alapítva 1890.
Anton Rosenzweig
Ciuj (Köszvár) P. Mihai Vit. 38. (volt Széchenyi-tér) פתח תקוה רחוב מיכאל ויט 38
Grosshandlung

történe, míg az ügyben a román szakértők vizsgálata be nem fejeződik.

A hatalmak között általános az a vélemény, hogy a jelentéktelen ügygel szemben nem szabad olyan módszert alkalmazni, amely újra kölezné a győzők és legyőzöttek közötti ellentéteket és súlyos precedenseket teremthene.

Milánó, január 27. A „Corriera della Sera” érejtése szerint, Mussolini és Titulescu eddigi tanácsozásai után bizonyosra vehető, hogy a kisanant köllek-

tív jegyzéke a szentgotthárdi ügyben el fog maradni, mert a kisanant tagállamainak szolidaritása ebben az ügyben megszűnt. Egyes verziók szerint már csak Csehszlovákia akarja a jegyzéket a Népszövetségnek benyújtani.

A párisi reggeli lapok nagy részletes-séggel foglalkoznak a genfi jegyzék átnyújtásának halogatásával.

A lapok szerint Benes jegyzéke már tíz napja hever Genfben s arra vár, hogy Titulescu csatlakozzék a tiltakozáshoz, aki azonban az együttes angol, olasz és német befolyásra nem akar csatlakozni.

Miért akar válni Alfonz spanyol király?

Guise hercegnő és — a spanyol külpolitika

Páris, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától. Világszerte óriási szenzációt keltett a párisi Rumeur című lapnak az a híradása, hogy a spanyol király válni akar a feleségtől. A legtöbbben általában valószínűtlennek és fantasztikusnak tartják a hírt, de azok, akik alaposabban ismerik a spanyol királyi család viszonyait, talán nem is csodálkoznak túlságosan a királyi pár küszöbönálló válásáról szóló híreken, mert a spanyol király házasságát a legjobb akaratral sem lehet boldognak nevezni. 1906 május 31-én kötött házasságot Alfonz király Battenberg Viktória Eugénia hercegnővel. A spanyol királyi választásánál az vezette, hogy szorosabb kapcsolatokat létesítsen Spanyolország és Anglia között. 1907-ben már létre is jött egy titkos szerződés a két ország között, amelynek alapján újjászervezték és erősítésként fejlesztették a spanyol tengerészetet.

Baljóslatu esemény történt a spanyol királyi pár menyegzőjének napján. Az összejött tömegbe bombát dobáltak, amely 15 embert megölt. A spanyolok ezt rossz előjelenek tekintették.

A spanyol királyi párnak öt gyermeke van: Alfonz, aki 1907-ben, Jaime, aki 1908-ban, Beatrix, aki 1909-ben, Juan Carlos 1913-ban, Pongola, aki 1914-ben született. A gyermekek valamennyien súlyos betegek. Alfonz infáns, a trónörökös, süketnéma s így az uralkodásra teljesen képtelen. Jaime súlyosan tüdőbeteg. Már ez is sötét árnyékot vet a királyi család boldogságára. XIII. Alfonz király nagyon sokat utazik. Sokan azt tartják, hogy a király szándékosan igyekszik mennél kevesebb időt otthon tölteni. Ehhez járul még az is, hogy a király igen ideális gondolkodású, magas intelligenciájú ember s így valószínűleg

még jobban szenved a rákényszerített házassági kötelek alatt.

A francia lap szerint Alfonz király egy Guise hercegnőt akar feleségül venni. Ennek a házasságnak messzemenő politikai céljai vannak. Spanyolország már régóta Franciaország és Olaszország felé orientálódik Anglia helyett. A királynak pedig igen nagy szerepe van a spanyol külpolitikában irányításában, hiszen Primo de Rivera diktátori politikáját tulajdonképpen csak a belpolitikában gyakorolja. A külpolitikát csaknem állandóan a király irányítja személyesen.

Spanyolorzágnak már évek óta nagy gondokat okoz a marokkói kérdés. 1902-

ben megkötötték a spanyol-francia-marokkói egyezményt s a következő évben a király személyesen utazott Parisba s ott hivatalosan azt az ajánlatot tette a kormánynak, hogy Franciaország és Spanyolország a jövőben mindig karöltve járjanak el Marokkóban. Ez a szorosabb szövetség azonban sohasem jött létre a két ország között. Sőt, azóta állandó vetélkedés folyik Marokkóban, a francia és spanyol hatalmi politika között. Ennek a rivalitásnak volt a következménye az, hogy a rifkabilok az utóbbi években oly sokszor győzték le a spanyol hadsereget.

Mindenki tudja, hogy a Guise hercegi család milyen nagy befolyással van a kullisszák mögött a hivatalos francia politikára. Amidőn a spanyol király Guise herceg másodszületett leányával akar házasságot kötni, valószínűleg arra számít, hogy ezáltal előnyököt biztosít országára számára a francia politikának. Hogy valami alapja lehet ennek a feltevésnek, azt bizonyítja az is, hogy éppen francia lap lánsszította először ezt a hírt. A Rumeur nemrég indult ugyan meg, de máris bebizonyította, hogy állandóan a legmegbízhatóbb információkat kapja a kormányhoz nagyon közel álló körökből. Nem szabad elfelejteni azt sem, hogy Alfonz ezzel az új házasságával sógor-sági viszonyba kerülne az apuljai herceggel, ami az olasz-spanyol viszony elmélyülését jelentené.

A spanyol udvar és a Vatikán részéről egyelőre megcafoolták a Rumeur híradását, ez azonban még egyáltalában nem jelenti azt, hogy a hírek semmi alapja sincs.

Nyolcszázézer lejt sikkasztott és Magyarországra szökött a kolozsvári egyetem orvosi fakultásának egyik titkára

(Cluj-Kolozsvár, január 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári tudományegyetem orvosi fakultásán a tegnapi napon nagy sikkasztást fedeztek fel. Az orvosi fakultás titkára: Popescu Iulian nyolcszázézer lej hiány hátrahagyásával megszökött és már néhány hét óta előkészített utlével elhagyta az ország területét.

Popescu Iuliant általánosan ismerték Kolozsváron. Fenyűző elele különösen a bárok közönsége előtt állandó közbeszéd tárgya volt és mint aktív sportember, jelentős szerepet vitt Kolozsvár sportéletében. A fiatalember nagyuri életmódja igen feltűnt barátainak, akik előtt azonban hivatalával járó mellettkjöveld-melvel igazolta magát.

Popescu Iulian négy nap óta nem jelentkezett hivatalában, ami gyanút keltett az egyetem dekanátusánál. A tisztviselő távollétében rovincsolást tartottak, amelynek során kiderült, hogy

Popescu évek óta hamis befizetési nyugták segítségével hatalmas összegeket vett fel az egyetem pénztárából,

amelyeket saját céljaira fordított. Kiderült, hogy Popescu egyezben 200 ezer lejt vett fel a hamis iratok segítségével és összesen közel egymillió lejt károsította meg az államot. Az egyetem dekanátusa tegnapi este átiratban értesítette a rendőrséget a sikkasztásról és a rossz útra tévedt titkár eltűnéséről.

A rendőrség bevezette a nyomozást, amelynek során megállapították, hogy Popescu egy Wertheimer nevű magántisztviselővel utazott együtt Biharpüspö-

gig. Wertheimer tanulvállomásában elmondotta, hogy utitársá Debrecenbe utazott, ahol állítólag rokonait akarta meglátogatni Popescu kiadását diplomáciai uton fogják kérni a magyar kormánytól.

URANIA MOZGÓ

Lon Chaney és Eleonor Beardin kiváló művészek

Kelet lángokban.

nagyszerű filmükben. Nonopol Fan

Rosenzweig E.

kézimunkái

legszebbek. Cluj, Str. R.-g. Maria 8.

VILÁGVALTAS ZONGORÁK
engros árban részletre is, 5 évi jótállással
STERNBERG — ORADEA
Regele Ferdinand 14.

1 öl tűzifa II. oszt. hasábos 4 m³, tüzelésre kitűnően alkalmas, házhozzállítva 950 Lei

II. oszt. bűk és tölgy felaprítva, házhozzállítva 100 kgr.-ként 79 Lei. I. oszt. bűk hasáb és hántottfa úgy aprított mint őes tételben a legolcsóbb ná i árban kapható
KRAUSZ VICTOR, Str. CHINEU 1-3 Telefon: 423

Mi ujság Palesztinában?

A palesztinai élet homlokterében újabb két jelentékeny politikai esemény került. Az egyik a jisiv életet nagymértékben befolyásoló és annak politikai súlyát és szervezethez megerősítő végleges rendezése a zsidó népközségeknek, amelyeknek szervezeti szabályozó kormányrendelet ez év január elsején lépett életbe. A palesztinai zsidóság és a cionista exekutiva evek során hosszadalmas és beható tárgyalásokat folytatott a palesztinai kormánnyal és a londoni Colonial Office-szal e kérdésnek a jisiv érdekében történő rendezéséről. Ezen törvény életbeleptetése szabályozza a Vaad Leumiának jogait és lehetőségeit ad arra, hogy mint a Palesztinában élő zsidóság legfelsőbb fóruma, amely demokratikus választás útján kerül a jisiv élére, tényleges joggal képviselhesse a zsidóság érdekeit. Másrészt, miután ezen testületnek adószedési jogot biztosít, megadja működéséhez a pénzügyi alapot is, amellyel a Vaad Leumi eddig nem rendelkezett és ez okból szerepe csak akadémikus jellegű volt. Bár az új népközségi törvény a különböző frakciók divergáló követelése miatt, melyeket a kormánynak részben respektálnia kellett, mégis jelentős lépés a palesztinai zsidóság fejlődésének útján és a cionista mozgalomra is nagy hatással lesz.

Ez a körülmény megérezte a palesztinai zsidóság és a törvény életbeleptetése alkalmából a jeruzsálemi népközség nagyszabású manifesztáció keretében adott kifejezést ezen kérdés rendezése fölötti örömeinek. A kormányt ezen ünnepségen Norman Bentwich, igazságügyi államtitkár, Jeruzsálem városát annak zsidó alpolgármestere, Meyuchas képviselték. A jisiv részéről jelen voltak és mellajták a törvény jelentőségét David Yellin, a Vaad Leumi elnöke, Kish ezredes, a cionista exekutiva vezetője, M. M. Ussischkin, a Nemzeti Alap direktora, továbbá a Mizrachinak és a palesztinai munkásságnak egy képviselője.

Jellemző, hogy az Agudas Jisroel ez az alkalmat is felhasználta a zsidó egység elleni demonstrációra. Miután a palesztinai kormányhoz, sőt a Népszövetség mandátum-bizottságához intézett petíciói nem vezettek eredményre, január elsején a Panaszok Palánál gyászisten-tiszteletet rendezett és tiltakozó sürgönyöket küldött a Népszövetségnek, a londoni gyarmaltügyi hivatalnak.

A másik esemény, amely Palesztina zsidóságát foglalkoztatja, az arabok hajlandósága feladni eddigi politikai passzivitásukat és résztvenni a kormány által annakidején felajánlott Arab Agencyben. Ez a tény megerősítése azon, utóbbi időben mind gyakrabban felmerülő híreknek, hogy a palesztinai arab lakosság mind jobban hajlik az engedékenységre felé és mind erősebb készséget mutat elismerni a mandátum által teremtett helyzetet és levonni annak következményeit. Palesztinai hírek szerint a közeljövőben összehív VII. arab kongresszusra, hivatalosan is be fogják jelenteni az arab nép vezetői ezen politikai kurzusát.

Örvendés jelentések érkeznek a jeruzsálemi héber egyetemi fejlődését illetőleg, amennyiben az amerikai utjáról a napokban visszaérkezett új épületének, valamint a matematikai intézet épületének költségeit, a héber egyetem amerikai barátaitól megszerezni. Mindkét intézet építését már a közeli betekben megkezdik. A legutóbb Mainzban megtartott egyetemi karatórumi ülés több határozatot hozott, amelyek megvalósításra nagyobb működési lehetőségeket biztosít az egyetem már eddig működő intézeteinek. A judaisztikus intézetnél több elandó tanszéket létesítettek, amelyeknek fenntartási költséget a „Der Tog” című amerikai lap szerkesztősége vállalta magára. A jisiv egy része ériek agitációjába kezdett ezen terv végrehajtása ellen és

Mettó:
Zongora vétel
bizalom dolga

Legnagyobb garancia erre az 58 év óta fennálló

Triskal.

cég kitűnő hírneve, mint egyetlen és legnagyobb szikzet Erdélyben. — Förster viágnárka vezérképvisel. te.

Zongorák

ka hatók hosszabb részletfizetési feltétel mellett is. — Cluj Strada Saguna 14. — Telefonszám 4-19.

A MATILD-viz tisztítja a vért

esnek nyol...
Anatóroza...
Teg” ajánl...
dis tanszék...
nacs ezen...
idézett ké...
utott, bár...
tv elbírád...
készségek...
kompromis...
geitai.
A súlyos

Ma... hog... mió

Órlás

Allító

(Bucurest...
Kelet buka...
fonjelentés...
let megirta...
te ki az ist...
zött megind...
lását. Ma o...
lete ostrom...
örségek ke...
parlament...
és az épüle...
ritolta vissz...
manifesztác...
órák oriai...
karzatokkal...
lentében r...
nszteri pad...
lével a ko...
lyet foglal.

Néhány j...
Istrate-Mice...
többségi ke...
mellett. Mic...
nia egyik k...
és mint ily...
védi kamar...
beszédét, ho...
a sajtó-szab...
megvan a r...
mennyre t...
politikai kü...
előtt kompi...
renitást.

Felolvas...
zatát, am...
párt huro...
külföld...
a külföld...
az ors...

Mihai Pop...
bőz lapok...
„Cotidian”...
ben az álli...
vargások a...
ményei volt...
huanzéki

Ugyancsa...
hogy a kor...
fentartani e...
hogy a kor...
Ellenzéki...
kormány a...
Micescu...
mint liberá...
nek szívügy...
szágot kü...
ellen.

Vaida: N...
Istrate Cice...
Az előadó...
könyvből, a...
ruan elitél...
mély, vagy...
resztelnek...
lenteite, ho

1928 január 28

jság nában?

omlokterében újabb politikai esemény jövű életét nagy és annak politikai helyzetét megerősítő zsidó népközsegek szervezeti szabályozó ny január elsején létező zsidóság és a nek során hosszadalmasokat folytatott a al és a londoni Cserdesnek a jövű erdezeséről. Ezen törvény szabályozza a Vaád és lehetőséget ad palesztinában élő zsidóknak, amely demokrácián kerül a jövű képviselhesse a zsidó részét, miután ezen zsidó jogot biztosít, az a pénzügyi alap Leumi eddig nem volt szerepe csak akadémia.

Bar az új népközösség frakciók diverz, melyeket a korrespondencia kellett, minden feleget teljes a palesztinai utján és a cionista hatással lesz.

megérezte a palesztin örvény életbeptezészalemi népközösség szervezeti keretében kérdés rendezése főmágyt ezen ünnepeken, igazságügyi alap városát annak képviselői.

Meyuehas képviselői jelentették és jelentőségét David elnök. Kish ezredes vezette. M. M. zsidó Alap direktora, aki és a palesztinai képviselője.

Agudas Jisroel elnökénél a zsidó egyház. Miután a palesztinai Népszövetség intézti példányra, január 28-án Palánál gyászszertartást tartottak sürgősségi ügyletnek, a londoni konferencián.

amely Palesztinában az arabok hajléki politikai passzív a kormány által Arab Agenciájának azonos, utóbbi konferencián felmerülő hitvány arab lakosság az engedékenység készsége mutat elnök által teremtett annak konzekvenk szerint a közönséges arab kongresszusra fogják jelenteni ezen politikai kur-

re érkeznek a jeruzsálemi fejlődését illető amerikai utjáról a új épületének, az intézet épületét egyetem amerizni. Mindkét intézetet hététkben meg-Mannban megtartani ülést több helyek megvalósításra belsősegeket biztosító működő intézetet intézetnel több el-tek, amelyeknek a „Der Tog” című ülése vállalta ma-e ének agitációba meghajtása ellen es

ének nyomása alatt az egyetemi tanács elhatározta, hogy bár elfogadja a „Der Tog” ajánlatát és a kuratóriumnak a jövű korszak felállítására. Az egyetemi tanács ezen határozatával a sok vihart előidéző kérdés egyelőre nyugvópontonra került, bár a politikától mentes és objektív elbírálati ezen tisztán tudományos kérdések, kénytelenek voltak ezen kompromisszumos megoldásba belenyúlásuk.

A súlyos krízisen átnélt gazdasági

élet is kezd lassan-lassan normális me-berbe térni, különösen azon nagyszabású tervek realizálásának hatása alatt, amelyekről az utóbbi időben az egész világra megemlékezett. Ujabban a tiberiási gyógyforrások ragyszabású kihasználásáról ad hirt a Zs. T. U. Jeruzsálemi jelentés szerint egy zsidó társaság megvásárolta az arab koncesszió-tulajdonosoktól a tiberiási hőforrások kihasználási jogát. A szerződés szerint a jog tulajdonosai kötelesek három éven belül a

források vidékét a legmodernebbül kiépíteni, elsőrangú szállodákat létesíteni és a fürdőket kiépítésére néhány száz ezer angol fontot investálni.

Megemlítendő, hogy ezen forrásokra Tiberiás városa tartott igényt, a kormány azonban átami tulajdonnak nyilatkozta azokat. A tiberiási források már a rómaiak idejében is híresek voltak és annak idejében a fürdők közelében egy római Akropolis épült, amelyet villa- és templomnegyedek öveletek.

ciójához, a konszolidációs munkához négy-öt éves folytonosság szükséges. A konszolidációk alapja a szabadválasztás, ez a parlament és ez a kormány pedig nem szabad választás útján lett létrehozva.

Bratianu Vintila: A választások alatt az ország közvéleménye nyilatkozott meg.

Madgearu: 1922-ben Stefanescu csendőrezredes, 1927-ben pedig Davidoglu ezredes rendeletek kerültek nyilvánosságra. (Élénk tiltakozás a többségi oldalon.)

Madgearu: Hát akkor miért buktatták meg a Stirbey-kormányt?

További beszédében kitér a kormány által a külföldön végzett propagandára.

A külföldnek különösen azóta van meg a véleménye a liberális kormányról, amióta a Rador a nagyváradi zavargásokkal kapcsolatban azt a hírt közölte a külfölddel, hogy ott mindössze két ablakot törtek be.

Duca belügyminiszter: Ez a jelentés a posta tévedéséből került hamisan külföldre. A francia táviratban azt a két szót, hogy „des fenetres”, „deux fenetresnek” továbbították. (Élénk derűség a nemzeti parlamenti oldalon.)

Madgearu folytatja: Párisban egy Radoi nevű ember él, aki arra a bizonyos személyre vigyáz és a kormánytól kapott súlyos összegek ellenében állásfoglalásokat tesz.

A „Lupa” mai száma azt a szenzációs hírt közli, hogy nemzetellenes propaganda vádjával az összes nemzeti parlamenti vezetők perbe fogják. Azonkívül halálbüntetés elé állítják Madgearut, Raducanut, Tileat és Popovici Mihailt, külföldi látogatásaik alkalmával tett kijelentéseik miatt. A hír megerősítésre szorul.

Madgearu a kamarában kijelentette, hogy a külföld azóta bizalmatlan, mióta a „Rador” „két betört nagyváradi ablakról” számolt be

Óriási vihart keltett a kamarában Madgearu és Mircescu szópárbaja. Amit szabad volt Bratianu Vintilának

Altitólag perbe fogják a nemzeti parasztpárt külföldön járt vezetőit

(Bucaresti-Bukarest, január 27. Az Uj Kelet bukaresti tudósítójának esti telefonjelentése.) Amint azt már az Uj Kelet megírta, a kormány a mai napra küldte ki az Istrate-Micescu és Madgearu között megindult politikai vitának megartását. Ma délelőtt már a parlament épülete ostrom alatt volt, us, hogy a rendőrségnek kifizelt a rendet fenntartani. A parlament folyosóin rendőrök cirkáltak és az épület előtt is rendőrkordon szorította vissza a tömeget, hogy az esetleges manifesztációkat meggátolja. Délután 3 órakor óriási érdeklődés mellett zsúfolt karzatokkal és az összes képviselők jelenlétében nyitották meg az ülést. A miniszteri padokon Bratianu Vintila vezetésével a kormány valamennyi tagja helyet foglalt.

Néhány jelentéktelen felszólalás után Istrate-Micescu ment fel a tribünre a többségi képviselők hatalmas ovációja mellett. Micescut általában mint Románia egyik legképzettebb jogászat ismerik és mint ilyen, elnöke az országos ügyvédi kamarának. Micescu azzal kezdte beszédét, hogy teljes híve a gondolat és a szabadságnak, ám mindennek megvan a maga határa. Kifejti azt, hogy mennyire törvényellenes és embertelen politikai küzdelem az, amely a külföld előtt kompromittálja a nemzeti szuverenitást.

Felolvassa Maniunak egyik nyilatkozatát, amelyben a nemzeti parasztpárt hivatkozik is állást foglal a külföldi kölesen ellen akkor, amikor a külföldi kölesen hatalmas eszköze az ország konszolidációjának.

Mihail Popovici Párisba ment és különböző lapoknak adott nyilatkozatot. Így a „Cotidian” és a „Matin”-ban, amelyekben az állította, hogy a nagyváradi zavargások a kormány gyöngeségének eredményei voltak.

Bucaresti közbeküldetés: Ugy is van!

Ugyancsak Popovici mondta Párisban, hogy a kormány keptelen volt a rendet fenntartani és biztos adatok vannak ahhoz, hogy a kormány tehetetlen.

Ellenzéki hangok: Hát fenntartotta a kormány a rendet Nagyváradon?

Micescu hivatkozik arra, hogy nem mint liberális, hanem mint román, akiknek szívügye a nemzet, tiltakozik az országot külföldön kompromittáló akciók ellen.

Vaida: Nem vagyok hajlandó lenyelni Istrate Micescu képosztalévt!

Az előadó felolvas egy francia törvénykönyvből, amelynek paragrafusai szigorúan elítélik azokat, akik egy magánszemély, vagy társulás ellen rágalmatokat híresztelnek. Madgearu a külföldön kijelentette, hogy Romániában bizonytalan

a belpolitikai helyzet. Ilyen kijelentést tenni akkor, amikor Európaszerte folynak a kölesöntárgyalások, valóságos büntényszámba megy.

Argetoiannu: A belpolitikai helyzet bizonytalan, csak az ellenzék állandó. (Általános derűség.)

Istrate-Micescu azzal fejezte be beszédét, hogy a nemzeti parasztpárt vezetői hazafiatalan és nemzet ellenes dolgokkal cselekszenek. A többségi képviselők között hatalmas tapsviharral fogadták beszéd után Madgearu meg a tribünre és ellentétben Micescuval, aki meglehetősen szorosan hangon tartotta meg beszédét élénken és heves támadásokkal fűszerezve beszédét, a következőket mondotta.

Azzal kezdte, hogy Micescu még mindig nem vette tudomásul a rendkívül magánygyűvői honoráriumok elleni panaszkát. Megérti Micescu ügybuzgalmát, amikor a nemzeti parasztpárt ellen filipikázik, mert tudja, hogy Micescu tehetőségét a miniszteri padról szeretné csillogtatni. Elmondja, nem olyan régen, az alkotmányvita során Micescu magához hívta ebédre és tanácsát kérte.

Micescu: Ez nem igaz!

Madgearu: Tanukkal fogom bizonyítani!

A teremben óriási zaj és tumultus keletkezik. A rend helyreállása után Madgearu a következőképpen folytatta beszédét:

Duca: Nem tudok válaszolni Madgearu képviselő urnak a külföldi kölesen ügyben előterjesztett interpellációjára, mert a nemzeti parasztpárti képviselő urnak külföldön agítottak a kölesen ellen.

Madgearu erre felolvassa, hogy milyen interjút közölt Párisban. Az interju azt mondja, hogy

a gazdasági válságot nem az ország, hanem a kormánypárt okozta.

(Óriási lármá, tiltakozások, paddöngések a többségi oldalról.)

— Az interju óriási hatását látva, meg kell mondanom — mondja Madgearu — hogy ezt az interjút 1921-ben, a Banca Romaneasca adta ki a külföldi közvélemény elé, hogy ezáltal az Averescu-kormányt megbuktassa.

A cikkek a szerzője nem más, mint Bratianu Vintila.

(Óriási derűség, tapsvihár az ellenzéki padosorokból.) Madgearu leleplezést lojtó esendben hallgatja a többségi tábor.

Beszédének további részében Madgearu felolvassa Lupunak két régi keltet külföldi nyilatkozatát abból az idő-

ből, amikor még Lupu az ellenzéki pársorokban ült.

Lupu dr. idegesen felugrik: Elismérem, hogy valamikor támadtam a liberális kormányt... (helyeslő felkiáltások és általános derűség a nemzeti parasztpárti oldalon.)

Zgattott hangú vita támad Lupu, Madgearu, Mihalache és Vajda között. Közben óriási botrány, nagy zaj és tumultus.

A rend helyreállítása után Madgearu kijelentette, hogy az ország konszolidá-

Letartóztatták a párisi német követség jogtanácsosát a kötvénybiztosításban való bűnrészessége miatt

(Páris, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A világbotrányná dagadt kötvényhamisítási ügyben újabb szenzációs fordulat állott be. A párisi rendőrség tegnap letartóztatta a párisi német nagykövetség jogtanácsosát, Dietz dr.-t. A jogtanácsosról kiderült, hogy Blumenstein és La. Caz között ő közvetítette a kötvényeket. Megállapították, hogy a kötvényeket a francia határon, egyenesen odavitték Dietzhez, akit a Blumenstein bűnszövetség megbízott több esetben a kötvények kifizetésével is.

Az eset Párisban nagy feltűnést keltett különösen azért, mert dr. Dietz bejáratos volt a legelőkelőbb szalonokba és igen előkelő körökkel tartott fenn összeköttetést. A francia fővárosban azt hiszik, hogy Dietz kihallgatása után sor kerül újabb letartóztatásokra.

Ugyancsak a napon, amikor a rendőrség Dietz doktort letartóztatta, szabadlábra helyezték a letartóztatásban volt ifj. Dovbini és Haas Rezső kereskedelmi alkalmazottat.

Nem végezték ki a halálra ítélt terrorista német tisztet

Még nem döntöttek a kegyelmi kérvényekről

(Berlin, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A birodalmi főtörvényszék kedden foglalkozott Schulz volt főhadnagyról, Fuhrmann, Klapprott és Hnhoffer őrmesterek felelősségével, akiket mint ismeretes, halálra ítélt az elsőfokú bíróság, mert rájuk bizonyult, hogy tagjai voltak egy terroristaszervezetnek, amely számos gyilkosságot követett el. A főtörvényszék a halálra ítélt perújítási kérelmét elutasította és kedden átszállította őket a plötzenseei fegyházba. Schulz főhadnagyt ugyanabban a cellában helyezték el, ahol a múlt héten kivégezték Bötthert kegyilkos föltötte az utolsó éjszakáját.

Kedden délelőtt nyilvánosságra jutott a főtörvényszék határozata és abból a körülményből, hogy a halálraítélteket a plötzenseei fegyházba szállították, arra következtettek, hogy Schulz főhadnagyt és három társát szerdán reggel kivégezték. A plötzenseei fegyház igazgató-

sága kedden délután kommunikét adott ki, amelyben megcáfolja a kivégzésről elterjedt híreket és közli, hogy egyelőre szó sem lehet a halálraítéltek kivégzéséről, mivel azok kegyelmi kérvényt nyújtottak be és a kegyelmi kérdésében még az illetékes fórumok nem döntöttek.

Elűnt egy fiatal 17 éves leány

arcáról a csunva, éktelen szép ő, májfiót, ránc és bibircs mivel a Dr. Bíró féle Havasi gyopár Krémet, szappant és mosdóvizet használta. Kapható minden gyógyszerárban és droguerában.

Hirdessen az Uj Keletben

Csecsemőnek a legjobbat: Höfer hintőport, krémet, szappant

Külváros

Frantisek Langer cs. h. író expresszionista drámájának bemutatója a kolozsvári Magyar Színházban

Ez darab szerencsés és művészi kevert konglomerátuma mindazoknak az eredményeknek, amelyeket a színházi irodalomban Shakespeare-től kezdve — Gorkij Maximon keresztül — egészen az expresszionistákig legjobbak értek el a megrázó emberábrázolás terén.

Az ember, végignéve a Külváros előadását, nem tud attól a gondolatától menekülni, hogy ezt a darabot csakis egy nyugati életlétással szaturált szláv író alkothatta: annyira benne van a modern franciák és németek szimbolikája és Dosztojevicsky hőseinek vergődő önmarcangolása.

Maga a színházi feltalálása ennek a darabnak egyáltalán nem forradalmi, sőt ellenkezőleg: a shakespearei színház megszokottságával és gyakori színváltásaival hozza ki a hatásokat, amelyek tulajdonképpen nem is hatások, hanem a megszokott ember lelkének teatralis hangzavara, amely végül is egy megboszájtó akkordban végződik.

A darab egy nyugati nagyváros külvárosában játszódik le erősen naturalista beállítással kezdődik. Az uccalányhoz beállít a börtönből szabadult jász; a két esett ember elmondja egymásnak szenvedéseit, hogy azután a kihéztett him a csinos uccalányra féltékenykedve és szerelemmel boruljon rá. A jász ezután társait keresi fel, az élet s a nagyvárosi külváros félig szerencsétlen, félig komikus figuráit, hogy kitarja előttük szívét. Amikor hazamegy alig pár órával ezelőtt szerzett kedveséhez: egy ruinalt, gazdag „pasas” talál nála, akivel feltélenységében gotombáskodni kezd s egyetlen csapással leteríti.

Megrázó lélektan pillanatok következnek, amelyeknek határozottan van valami detektívdráma izüke, de ezek a pillanatok csak arra jök, hogy elindítsák egy nyers, de romlatlan lélekben a bűntudat érzését. A jász egy épülőfélben lévő ház elé hurcolja halott áldozatát s nagy önuralommal rendörök után kiáltoz, akik megállapítják, hogy a „pasas” baleset áldozata lett, sőt jegyzőkönyvbe veszik, hogy a gyilkos jász vezette a rendőrséget nyomra, amiért is reflektálhat az a „pasas” özvegyének jutalmára is.

A darab irodalmi és még szorosabb értelemben: expresszionista emberábrázolási értéke ettől kezdve érvényesül; a jász miután túl van a veszélyen: saját lelkében érzi a lelkiismeret marcangolását, egy padra ül le, ahová pár perc múlva megérkezik — kétség kívül nemcsak külső valójában realizáltan, hanem erősen szimbolikus jelentőséggel — a zuilott bíró, akit azért csaptak el állásából, mert a paragrafusoktól független, tiszta igazságot kereste s mint ő mondja: „egy szegény, többgyermekes özvegy asszonyt, aki valami esirkeper fékébe keveredett, arra ítél, hogy a társadalom vegyen neki kertes házat, ahol gyermekeit felnevelheti s mosolygó örömben dicsérheti naponta az ég igazságvető urát.

A jász szerencsésje ezután gyors ütemben lendül felfelé: a „pasas” özvegye aranylánccal, ékszerekkel és egy frakkal ajándékozza meg, ami lehetővé teszi, hogy beálljon parkett-táncosnak s uccalány-szeretőjét patrnerévé téve, kiemelje őt a mocsárból.

Hiába azonban minden szerencse: a jász lelkiismerete — egészen Raszkolnikov-módra — nem tud meggyugodni s szünte nosztalgias önkívülettel vágyik arra, hogy bűnét a világba kiáltassa, hogy elnyerje a bűnhődést, amelytől feloldozást nyerhetne.

Hiába a szerelmes uccalány tiltakozása, féltelme attól, hogy a bűn kipattanása esetén ismét visszasüllyedhet a mocsárba: a jászból elementárisan kíváncsok ki a vágy, hogy elmondhassa, kiálthassa fájdalmát, amelyet azért érez, mert nem talál bírora, aki megértve bűnét, elítélje, vagy feloldozza őt. Barátai társaságában el is mondja, hogy a „pasas” ő verte agyon, de ezek a naiv és komikus figurák, akik félnek attól, hogy a rendőrséggel nekik gyűlhet meg

a bajuk, részben csendre intik, részben pedig el sem hiszik neki tettét. Ez a jelenete a darabnak a legrefináltabb lélektan eszközökkel felvázolt rész; olyan mélységeket érint, amelyeket Dosztojevicskij is csak legjobb pillanataiban érintett, viszont az alakok naturalista ábrázolásukban Gorkij „Éjjeli menedékhelyének” alkjaira emlékeztették a nézőt.

A jász ezután a büntett színhelyére megy s itt fenhangon kiáltja el bűnét, amelyet azonban senki sem hallgat meg. Végső kétségbeesésében a vizsgálóbíróhoz fordul s őt kéri, hogy tartóztassa le. Színpadilag ragyogó dialogus veszi kezdetét, amely egyben a guny és szatir legjobb elemeit rekválja: a vizsgálóbíró a maga hivatalos esalhatatlanságának tudatában nem hiszi el, hogy a jász gyilkolt volna, sőt összeszidja őt a „rossz tréfiáért”.

Az utolsó jelenetben a jász szeretőjével a zuilott bíró keresi fel, hogy mutátna a törvénynek igazságszolgáltatását nem sikerült maga ellen kihívnia elégtételre: ő illelkezők felette.

Az éjszaka sötétjében kísérteties törvényszéki tárgyalás veszi kezdetét; a zuilott bíró előtt lehullanak az összes konvencionális leplek: a leány bevallja, hogy megcsalta szeretőjét néhány ékszerért, pedig imádja őt s a jász bűnbánóan vallja be, hogy őlt, anélkül, hogy akart volna ölni és bűnhődni akar, nem a társadalom, nem az igazságszolgáltatás, hanem önmaga kedvéért.

A zuilott bíró élete legszebb pillanatának nevezi ezt az illelkezőt, mert végre megtalálta a tiszta, minden salaktól

mentes igazságot, amelyért érdemes volt feláldoznia pozícióját és jóvendőjét, elbucszik a szerelmes pártól, hogy álmait újra az alkohol mámorába fojtja.

A darab befejezésével a „külvárosnak” nemcsak tnylegesen, hanem szimbolikus is elégtétel adatott, a szerző meggyőzően bizonyította be, hogy az igazságérzés, a lélek tiszta és spontán megnyilatkozásai világ csak a perifériákon található meg — a városok, vagy a lelkék perifériáin. Fenn a magasban csak a képmutatás és a hazugság világa uralkodik. Itt nem hangzanak el a világba kívánczó szavak, csupán suttagások és hamis fulbegyőnások.

Az előadás, különösen, ami a rendezést illeti, valóban és minden túlzás nélkül maximális művészi teljesítmény volt. A szereplők közül Kemény László pompás alakítást nyújtott. Ez a fiatal színész mihamar el fog érkeznni arra a horizontra, amely számára a beérkezés előnyeit fogja biztosítani. Mihályfi László figurája a naturalista emberábrázolás egyik letelezesebb rekvációja volt, Honkó szintén a töle telhető legjobbat adta. Egész emberi és színészi nagyságát látuk felszínre kerülni a zuilott bíró szerepében Tóth Eleknek, aki végre igazán értékehez és jelentőségéhez méltó szerephez jutott az alakítással. Peitroczy Alice nem fogott igaz hangokat, de azért sokszor igen értékes megnyilatkozásai voltak. Jász epizód szerepében reális volt s a többi szereplők is, mind-mind hozzájárultak az előadás páratlan és osztatlan sikeréhez.

(s. l.)

Tizennégyezren iratkoztak eddig fel elégetésre a bukaresti krematoriumba

A krematorium tegnap égette el az első halottat

(Bucuresti-Bukarest, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet már megemlekezett arról, hogy mily nagy vihart vert fel a különböző felekezetek papjai között Bukarest városi tanácsának az a terve, hogy a város halottai részére krematoriumot állítsanak feu.

A krematorium felállítása tervének „népszerűségét” azonban mi sem jellemzi jobban, mint az a tény, hogy már eddig is 14 ezren iratkoztak fel arra, hogy haláluk után a krematoriumba elégessek őket.

A krematorium építkezési munkálatait különben tegnap fejezték be s az ünnepélyes megnyitás alkalmával meg is történt az első halottégetés.

Az első halottégetés a bukaresti krematoriumban

A megnyitási ceremónia délután 5 órakor vette kezdetét a Calea Serban Vodá 197. szám alatt. A ceremónián jelen voltak dr. I. Cosmescu polgármester, Nicolaeu tábornok rendőrprefektus és több magasállású városi és minisztériumi tisztviselő, valamint számos hírlapíró.

A krematorium hatalmas épülete misztikusan ivel az ég felé. A nagy vörös épület, amely el fogja emészteni a főváros halottait és amelyben maroknyi porrá zsugorodnak bajd a huszadik század emberének földi maradványai, kitárt kapukkal várja az első hullát.

A krematorium második emeletén van a szertarlási terem, melynek közepén fakoporsóban felravalozva nyugszik a halott. A teremben komor hangulat uralkodott. A halott hozzátartozói mely megdöbbéssel, siri esőndben könnyeztek. A halott elparentálásnak ceremóniája után megjelentek a halottégetők.

Tűz emészti el az ember földi maradványait

A jelenlévők lélegzetüket visszafojtva figyelték a misztikus koporsó elindítását az égető kemence felé. A hozzátartozók hoz, majd a koporsót villamos szerkezetű utolsó istenhözadót mondanak a halottzettel az első emeletre bocsátják le, ahol egy másik katafalakra helyezik. Eről a katafalokról egy acélszerkezettel jut el a halottégető kemencébe.

A kemence fémkapuja mely kongással csapódott be s a halott földi maradványai az emésző tűznek lettek átadva.

Az égetés 1200 fokos forró levegőben történik, amelyet izzó kokszzsal állítanak elő. A magas hő következtében a fakoporsó langot fog, ha pedig a koporsó fémbe van, akkor ez elolvad. Közben a halott is hamuvá lesz. A fakoporsó hamuját speciális szerkezetekkel elválasztják a hulla hamujától és a hulla hamuját egy csatornán keresztül a földszintre vezetik, ahol egy márvnyszelencébe kerül.

A halottégetés egy és félóra alatt megy végbe és a halott hozzátartozói ez alatt az idő alatt a jelenlévő lelkipásztorral imádkoznak az elhunyt lelki üdvéért.

Itt nyugszik...

Megrendítő jelenet volt, amidőn az első bukaresti halott elégetése után az elhunyt hozzátartozói kezükbe vették az a márvnyszelencét, amelyben ott voltak kedves halottjuknak földi maradványai.

Az első halottégetés alkalmával különös botrány játszódott le a krematorium épületében. A közeli városrészekből egy csoport lelkész jelent meg a krematoriumban és elkezeredetten tiltakozott az emberi hulla elégetése ellen ugyanis ebben a keresztény tanok profanizálását és lábbal tiprását látták. A hangosan tiltakozó lelkészeket csak nehezen tudták lecsitítani.

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

A „NATIONALA” általános biztosító társaság Bukarest. Alaptőke és tartalékok lei 150,000.000 tudomására hozza t. feleinek, hogy közkívánatra bevezette az orvosi vizsgálat nélküli népbiztosítást, havi sorsolással és elhalálozás esetén a biztosított összeg kifizetésével. A sorsolásban, csekély pótdíj ellenében a már érvényben levő kötvények tulajdonosai is részt vehetnek. Felvilágosítással szolgál a bukaresti központi Vezérigazgatóság Str. Doamnei 12. azonkívül az ország minden helységében működő képviseletek

SELECT-MOZGO

Különleges műsor!

Bernhard Goetzke

A „Hindu sírmeik” és „Elsüllyedt fiotia” című műveiből ismert kiváló művész

Ganges papnője

Erdélyes dráma a hinduk lázadásán leed jött Monostori Film

Butor

vásárlás bizalom dolga

Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre (Tg.-Mures) és tekintse meg Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár Rt., hatalmas raktárait. Bösendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann zongora és pianó gyárak képviselete.

Hitelképes egyéneknek kedvező üzletési feltételek

Mindenütt kaphatók!

URSUS-EXTRA

világos és

HERKULES

dupla maláta barna

kolozsvári

sörkülönlegességek

URSUS-CZELL sörfözde

Kolozsvár (Monostor)

Veszek házakat Németországban

Főleg B. rímben. Schwartzkaufl megáramlata s. l. s. Mór Rimóczi szállás vállalat. C. u. j. pályaudvarral szemben. Telef. n. 864. ürgöncim „Probrute

Különlegesen berendezett képherető, aranyozó

műhely. Ovál képek és fényképek minden méretben. Somlyai Mihály Iulu Maniu 7.

Szombat Fe Wa Két cig. bolásol (Uj-Ke) Kelet tud... sel várt... ma délelő... karesti diá... dönteni, n... lódott el. A... ugy a véd... többet ne... Ezek közé... ugylatszük... Nem jelen... son a diá... Cuza prof... akik eddig... foglalva... délután d... nak végleg... 12-ikében... ság most t... dott napo... intézkedés... mint a vé... A Kolozsv... diák és e... 31-ikén fo... róság Zba... kol színt... Mola diák... A kolozsv... Mircea és... tok védel... Ma dél... lása után... epizód-ala... Vilmos és... legények... ahogy azt... írta, — a... Lázár Má... lakását a... tották. A... és Márton... kor betör... tulajdonos... bőző ruha... vári rend... csipste a z... akíknél n... műket. ... hídónát... Márton... rombolás... A cigár... uccán els... zár Már... a cigányo... hadarabo... kivételéve... Starbó... lyos bűn... Popescu... tatlanság... hangzása... most öth... hónapi e... Ezután... árvát, ... növendék... lásokra... három z... irat a ro... vádoja C... kijelentés... ket a ro... láta és... hoz. A... kért a v... találtak... Dr. D... után, ak... ten. Ki... rombolás... nyiték n... hogy tén... bolásban... lóban az... vekek. K... AKI j...

MOZGO

Goetzke

ges

ője

Or

om doiga

rhelyre

s Réti

pianinó

phatok!

KTRA

LES

ességek

sőrfözde

zakat

gban

ranyozó

Probrute

erendezett

szakot

szakot

szakot

szakot

szakot

szakot

szakot

szakot

szakot

Február 12-ére napolták a Waiszlovits-pör tárgyalását

Két cigánylegényt és egy katonárvát ítéltek el a rombolásokban való részvétel vádjá alatt. Hétfőn kezdik meg Gidály Ferenc kihallgatását

(Uj-Kolozsvár, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagy érdeklődéssel várt hadbíróági tárgyalás, amely ma délelőtt Diaconescu és Gerghel bukaresti diákok felett lett volna hivatalosan dönteni, ma újra későbbi időpontra toldott el. Az újabb halasztás oka az, hogy egy a védelem, mint a vád tanúi közül többet nem jelentek meg a tárgyaláson. Ezek közé tartozik Weiszlovits is, aki ugyancsak még mindig gyengélkedik. Nem jelentek meg azonban a tárgyaláson a diákok által védőnek bejelentett Cusa professzor és Zelea Codreanu sem, akik eddig a jászi diákkal voltak elkötelezve. A hadbíróág ügyészsége ma délután döntött a tárgyalás megtartásának végleges dátumáról, amelyet február 12-ikén állapítottak meg. A hadbíróág most már feltétlenül megtartja a mondott napon a tárgyalást és megtette az intézkedéseket, hogy azon egy a tanúk, mint a védők okvetlenül megjelenjenek. A Kolozsvárra szállított nyolc bukaresti diák és egy diákleány perében január 31-ikén fog tárgyalást tartani a hadbíróág Zbarcea tanácsa. A bukaresti diákok szintén Cuzát, Zelea Codreanút és Mola diákegyet neveztek meg védőkül. A kolozsvári ügyvédek közül Georgescu Mircea és Bratnă asszony fogják a diákok védelmét ellátni.

Újabb rombolási ítéletek

Ma délelőtt a Weiszlovits-per elnapolása után tovább folytatódott a rombolás epizód-alakjainak felvonulása. Zsiga Vilmos és Marton József fiatal cigánylegények léptek a bírak elé, akiket mint ahogy azt az Uj Kelet annak idején megírta, — a rendőrség tartóztatott le, mert Lázár Márton Pap-uccai zsidó kereskedő lakását a rombolások ideje alatt kifosztották. A vádirat elmondja, hogy Zsiga és Marton december 6-ikán este hat óra körül betörték Lázár Márton lakásába a tulajdonos távollétében és onan különböző ruhaneműket loptak el. A kolozsvári rendőrség a következő napon elcsigye a zavarosban halászó cigányokat, akiknél megtalálták a mondott ruhaneműket. Lázár Márton felismerte a tulajdonát képező ruhákat, mire Zsigát és Martont a hadbíróághoz kísérték át rombolásokban való részvétel vádjával. A cigányok azzal védekeztek, hogy az uccán elszórva találtak a ruhákat. Lázár Márton tanuvallomásaiban igazolja a cigányok bűnösségét, felismerte a ruhaneműket, amelyeket egy női tőlikabát kivételével hiánytalanul karott vissza. Starbic főhadnagy királyi ügyész súlyos büntetést kér. A védelem részéről Ponescu Barin igyekszik a cigányok ártatlanságát bizonyítani. A beszédek elhangzása után a hadbíróág Zsiga Vilmost ölhónapi, Martont Józsefet háromhónapi elzárásra ítélte.

Egy katonárvát is elítélték

Ezután Oara Vasile 17 éves katonárvát, I. osztályú kereskedelmi iskolai növendékot vezették elő, akinél a rombolásokra következett nyomozások során három zsidó imakönyvet találtak. A vádirat a rombolásokban való részvétellel vádja Oarát, aki vallomásaiban azt a kijelentést tette, hogy a zsidó imakönyveket a rombolások estjén az uccán találta és kíváncsiságból vette őket magához. A királyi ügyész súlyos büntetést kért a vádlottra, akinél corpus delicti találtak.

Dr. Dunea védőügyvéd szólalt fel ezután, aki tiltakozott a vád súlyossága ellen. Kijelentette, hogy Oara egyike a rombolások bűnbakjainak. Semmi bizonyíték nincs ellene. Senki sem igazolja, hogy ténylegesen részt vett volna a rombolásban és teljesen valószínű, hogy valóban az uccán találta a zsidó imakönyveket. Kéri a vádlott felmentését. A had-

bíróág rövid tanácskozás után hirdette ki az ítéletet, amely szerint Oara Vasile a rombolásokban való részvételben vétkezik találja és ezért egyhónapi elzárásra ítéli. A védő felebezzett.

Elrendelték Gidáli fogvatartását

A letartóztatott Gidáli zsidó kereskedőt, amint azt már tegnapi számunkban megírtuk, átkísérték a hadbíróág bír-

tőnébe. A per aktáit ma délelőtt vizsgálta felül a VI. hadtest parancsnoksága, amely Muresan és Martifanovicu diákok és Suciú nyomdással egyetemben Gidáli fogvatartását is elrendelte. Gidáli ellen, akinek kihallgatását egyébként csak hétfőn kezdi meg a hadbíróág, büncselekmény pártolása és elpalástolása címén indult meg az eljárás.

Munkatársunk beszélgetést folytatott Starbis főhadnagy-királyi ügyéssel, aki annak a véleményének adott kifejezést, hogy Gidáli törvénybeütköző hábat követett el akkor, amikor nem jelentette fel az ajánlattevő Suciút.

Ezzel szemben Gidáli arra hivatkozik, hogy ő eleget tett kötelességének, amikor ahitközség tudomására hozta az ügyet.

Hathónapi moratóriumot kért Bukarest legnagyobb drogériája

Bucuresti-Bukarest, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti morfiúmbotrányal kapcsolatban sokat emlegetett Cionga drogista az ifjói törvényeseken ma 6 havi moratóriumot kért. Aktívái 40 milliót tesznek ki, passzívái pedig 33 millióra rugnak. A hír szenzációt keltett, mert Cionga a legelső angrosszisták közé tartozott. Az, hogy a cég immobilizálódását mi okozta, még nem ismeretes.

Cáfolják Averescu tábornok megbetegedésének híreit

(Bucuresti-Bukarest, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentette már az Uj Kelet, hogy Averescu tábornok rosszabb ideje külföldön tartózkodik és Romániába való visszatérése a napokban lett volna esedékes. Meglepetést kelt azonban a „Curentul” értesülése, amely szerint a volt miniszterelnök Veronában súlyosan megbetegedett. A lap szerint Averescunak tüdővérzése van és állapota, előre haladott korára való tekintettel, aggodalomra ad okot.

Bucuresti-Bukarest, január 27. Beavatott körökben Averescu megbetegedésének híreit erősen cáfolják. Ezek szerint tény, hogy a tábornok könnyebben meghült, de Turnu-Severinben tartózkodó felesége időközben táviratot kapott, amelyben a tábornok arról értesíti hozzátartozóit, hogy teljesen felgyógyult. A volt miniszterelnök jelenleg autókiránduláson vesz részt Róma és Florenz között. Valószínű, hogy még két hétig Olaszországban marad.

Lloyd George olyan parlamenti harcot ígér be, amilyenre még nem volt példa az angol parlamentárizmus történetében

London, január 27. Lloyd George tegnap érkezett vissza Londonba brazil utazásából. A volt miniszterelnök és a liberálisták vezére az előtte megjelent újságíróknak kijelentette, hogy üdülésén sok erőt gyűjtött össze a küszöbön lévő nagy parlamenti harcra, amelyhez fogható még nem volt az angol parlamentárizmus történetében. Arra a kérdésre, hogy mit szél Plunkett tengernagy ama nyilatkozatához, amelyben az angol-amerikai háború lehetőségéről beszélt, Lloyd George kijelentette, hogy Amerikának nincsen szabadalma örültek kitermelésére. Miss Mogan, Lloyd George leánya kijelentette, hogy a jövő választásokon liberális programmal képviselőnek jelölteti magát.

A Budapesten letartóztatott nagyszalontai gyilkos azt vallotta, hogy Bukarestben kémkedésért akarták letartóztatni

(Budapest, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Budapesten letartóztatott Barát Jánost, akit a nagyszalontai rablógyilkosság elkövetésével gyanúsítanak, átkísérték a főkapitányságra. A román hatóságoktól mindeztideig nem érkezett megkeresés Barát kiadatása ügyében. A gyilkossággal vádolt Barát János kihallgatása alkalmával meglepő vallomásokot tett a szalontai gyilkosságra vonatkozóan. Kijelentette, hogy a román hatóságok kémkedéssel vádolták meg és ezért Bukarestben, miután elfogták, a büntetéstől való féltelmében egy alkalmas pillanatban megszökött. Ezután hetekig bujkálva Szalontára érkezett, ahol hosszabb ideig rejtőzködött. Amidőn biztonságba érezte magát és kimerészkedett az uccára, a rendőrök felismerték és il-

dőzőbe vették és így csupán kényszerhelyzetben lőtt rájuk. Az egyik rendőr azonban meghalt, a másik pedig megsebesült.

Miután a rendőröktől megszabadult, háztetőn keersztül menekült el és sikerült egérutat vennie a határig, ahol átszökött Magyarországra. A nála levő revolvert még román területen dobta el. Miután megérkezett Budapestre, ott sikerült raktármunkásként elhelyezkednie.

Barát János vallomásától részletes jegyzőkönyvet vettek fel, azonban mivel semmilyen feljelentés, avagy megkeresés nem érkezett ügyében, a közeli napokban az ügyészség eldönti, hogy őrizetben tartják-e, vagy sem.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányászti zsidóság napilapja. Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő. Felelős szerk. szék: Jámbor Ferenc. Az Uj Kelet cikklein k utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A Zs. N. Sz. kolozsvári helyicsoportjának új munkaprogramja

A Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyicsoportja e hó 29-én délelőtt fel 11-kor tartja közgyűlését a Zsidó Nemzeti Szövetség Str. Baron L. Pop 10. szám alatti helyiségében. A közgyűlésre, mely fordulópontot fog jelenteni a kolozsvári zsidóság életében, az új vezetőség olyan munkaprogramot dolgozott ki, amely nemcsak Kolozsvár, de az ország egész zsidó nemzeti mozgalom életébe is friss verkeringést fog hozni.

Az új vezetőség mindenképp meg fogja szervezni saját alcsoportját. Az egyes cionista frakciók programját és a Világszervezetekhez való viszonyát a helyicsoport sorozatos előadásain kiváló előadók fogják ismertetni.

A tizenöt előadásra terjedő ciklusra a vezetőségnek eddig a következő előadókat sikerült megnyernie: Dr. Mayer Ernő, a bukovinai Szervezet és Klajcionista alcsoport elnökét, Wasserstrom Sándort, a városi Mizrahi vezetőt, Hamburg Józsefet Berlinből, Hitachidut alelnökét, dr. Krémert, a bukovinai radikális alcsoport elnökét, Sternberg Benőt, a bukovinai revisionisták alelnökét, professzor Friedmann Dávidot Csernovitzból, az esztétika tanárát, dr. Goldstein Ervint, Szászváros főrabiját és végül a többi helyi előadón kívül maga Vladimir Jabotinsky is eljön Kolozsvárra két napra március elején. — port ki akarja venni a maga részét az E hó kritika-programon kívül a helyi eszaktív cionista munkából is és úgy az alk-pok, mint a zsidó nevelés terén intenzív munkaprogramot dolgozott ki.

— ACHAD HAAM HALÁLÁNAK ÉVFORDULÓJA. Egy éve múlt annak, hogy a jelenkori zsidóság szellemi vezére, kulturális és lelki újjászületésének hirdetője és személynében megvalósítója, meghalt. Achad Haam távozásával a nép nagy tanítómestere, az igazság és tisztesség meglátója és könyörtelen hirdetője szállt sírba. Simon Dubnow, a világhírű történetudós emlékezésében Achad Haamot korunk Rambamjának nevezte. A Herzl alkotója Cionista Szervezet és politikai gondolat Achad Haam, az egész néper, főleg szellemi javaiért érzett felelősségtől áthatott kritikáján keresztül tud meg azzal az etikai tartalommal, amely ma ellenállhatatlan erőssége. Halálának évfordulóján az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyicsoportja is meg fog emlékezni Achad Haam életéről és működéséről. Az emlékezésedet dr. Kohn Hillel, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség alelnöke fogja tartani. Az ünnepély 29-én, vasárnap este 8 óra körül kezdődik a Ferdinánd király-ut zsidó iskola nagytermében.

— FELNYITOTTÁK A SCHWEIGER VÉGRENDELÉT. Bécsből jelentik: Az Uj Kelet beszámolt arról az óriási hagyatékról, amit Alois Schweiger tett jótékony célokra. Az ügyben a jofestadti bíróság most intézkedett. A végrendelet feltöltése alkalmával kiderült, hogy az örökhatyó általános öröklössé épen azt az állapot jelölte meg, amely jótékonyági célokra fog szolgálni. Ötven százalék a hagyatéknak olyan elszegényedett emberre jává fogja szolgálni, akik rokonsággal voltak Alois Schweigerrel. A hagyatéka 25 százalékát a morvaországi Bródból származott szegények kapják, fele részben zsidók, fele részben pedig nem-zsidók.

Aki jó, tiszta és izletes kenyeret akar, fogyasszon HELLMANN-féle kenyeret. Vigyázzon a HELLMANN jelzésre

Eljegyzés. Schwartz Henrik Panticeuról eljegyezte Bura Mariskát Targu-Lapusuluirol. Minden külön értesítés helyett.

Hirsch Józsefné leányát, Goldberger Boriskát Tasnádról eljegyezte Hirsch Marcell Cluj. (Minden külön értesítés helyett).

S... O... S... Modern művésztény. Csütörtökön, február másodikán tartják Gaál Gábor író és Ligeti József, a kolozsvári opera tagja modern művésztényüket a katolikus gimnázium dísztermében. Az est folyamán Gaál Gábor és Ligeti József is olyan műsorszámokkal szerepelnek, melyek körünk legközvetlenebb lelkitartalmára utalnak. Szóval és táncal rikatni és nevetetni fognak a mai világ, mai dolgairól. Jegyek a Lengye-féle könyvkedésben kaphatók.

Az akut izületi rheumatizmus a láb után sokszor erős fájdalmakat, duzzadt-ságot okoz. Ezen leggyorsabban a póstvéni iszap házikurával segíthetünk, mely iszap az u. n. Pl. Oa. iszapocka és Gamma kompress név alatt jön forgalomba Minden gyógyszertárban és drogériában kapható. Vezérképviselő Singer L. gyógyszer. Timisoara, II. Str. Tege 2.

Zsidók a palesztinai rendőrség szolgálatában. Jeruzsálemből jelentik: A cionista világszövetség központi irodája a napokban hivatalos jelentést tett köze azokról a zsidókról, akik a palesztinai rendőrség szolgálatában állnak. A jelentés szerint, 1927 decemberében 370 zsidó rendőr teljesített Palesztinában szolgálatot. Ezek közül 249-en állottak az állami rendőrség és százegetven a városi rendőrség kötelékében. Az államrendőrség tagjai között 14 tiszti és 24 aliszti szolgál. A városi rendőrségnél 1 aliszti és 11 aliszti van szolgálatban.

A clujji Gutenberg Dal- és Zeneegylet február hó 11-én, szombaton este 8 órai kezdettel, az Építőmunkások Otthon nagyszínházában (Strada Văii 7.) műsoros táncestélyt tart. Személyi díj 40 lei, családtag 3 személy) 100 lei. A legutóbb kibocsátott meghívók a mulatságra érvényesek.

ORVOSI HIR. Dr. Hamburg József szemorvos tanulmányútról hazatért és rendelését Cal. Regele Ferd. 34. sz. alatt újból megkezdte.

PALESZTINAMITING NAGYVÁRADON. A nagyváradi Pro-Palesztina Liga és az ottani Keren Hajjeszód e hó 29-én, vasárnap délelőtt fellizzenegy óra-kor a Kereskedelmi Csarnok termében nagy Palesztina-mitinget rendez. A gyűlés szónokai dr. Zwi Wilenski, jeruzsálemi orvos és Giszkalai János. Keren Hajjeszód országos kuratóriumának tagja. A miting elé nagy érdeklődéssel néz Varad zsidósága.

SZETMARCANGOLTAK A MEDVEK EGY LÁPOSI PÁSZTORLEGÉNYT Dési tudósítónk jelenti: A láposi havasokban medvejárás volt és egyes juhnyájokban nagy károkat okoztak a medvek. Néhány pásztor összeállott, fejszét fogtak, hogy felkutassák a medvék tanyáját. Nyomról nyomra haladva elérték egy barlang nyílásához. Egyenként mentek be a barlang keskeny száján, elől Toma Grigor, 20 éves szépszáll legény, aki több medvevadászaton vett részt és bátorságáért medveölőnek nevezték a faluban. Tomát négy pásztor követte. Alig tettek pár lépést, a sötét barlangból egy medve az előhaladó Tomara ugrott. Társai fejvesztve menekültek. A barlang szájánál tüzet gyújtottak, hogy a medvét kifüstöljék, ugylátszik azonban, hogy a medvék tanyájának még egy nyílása van, mert amikor a fegyveres vadászok behatoltak a barlangba a medve felkutatására, csak a szerencsétlen Grigore szétmarcangolt véres hulláját találták meg.

UJ BÉRLŐ KAPTA MEG A DÉSI SZÍNHÁZAT. Dési tudósítónk jelenti: Ma délelőtt tartották meg a dési Megyei Színház bérbeadásának árulását. A színházat, amely tavaly a Fundatia Principele Carol bérlettelajdonában volt, ezúttal Kalmár Dávid kapta meg 240 ezer lej évi bérért.

Nyereségük 15 százalékát fordíthatják amortizációra az iparvállalatok

A központi adóügyi bizottság nagyfontosságú döntése

(Bucuresti-Bukarest, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A központi adóügyi bizottság legutóbbi ülésében három nagyfontosságú kérdésben hozott döntést. Az első kérdés, amelyről az Uj Kelet már megemlékezett, az iparvállalatok ezévi amortizációs kvótájára vonatkozik. Ebben a tekintetben a bizottság azt a határozatot hozta, hogy 1928-ban az összes vállalatok a nyereség 15 százalékát fordíthatják adósságaik és beruházásaik törlesztésére. Ennél magasabb kvótát az adó törvény nem mentesít a megadóztatás alól.

A fenti kvótán kívül azonban azok az iparvállalatok, amelyek kereskedelmi ügyletekkel is foglalkoznak, az 1926 március 28-iki törvény harmadik szakaszának értelmében külön amortizálásokra is tarthatnak igényt. Ezek az amortizációk azonban kizárólag az ipari beruházásokra vonatkoznak és nem az illető cég kereskedelmi vállalataira is. Az ilyen iparvállalatok elemi adója 10 százalék, hozzászámítva a többletti adót. Az egyenesadótörvény 30. szakasza ugyanis csak a kizárólag ipari termeléssel foglalkozó vállalatok adókvótáját állapítja meg 8 százalékban, ez a rendelkezés tehát nem vonatkozik a kereskedelemmel is foglalkozó vállalatokra.

A harmadik fontos határozat kimondja, hogy a kereskedők és gyárak által fizetett jelzálogkamatok ingóvagyon-adó alá esnek, amely alól a törvény csak a váltókat és más hasonló kereskedelmi hitelkamatokat mentesíti. Ha a tartozás fedezésére adott bekebelezési okirat nem tartalmaz kamatmegállapítást, az adót a hivatalos kamatláb alapján állapítják meg.

A harmadik fontos határozat kimondja, hogy a kereskedők és gyárak által fizetett jelzálogkamatok ingóvagyon-adó alá esnek, amely alól a törvény csak a váltókat és más hasonló kereskedelmi hitelkamatokat mentesíti. Ha a tartozás fedezésére adott bekebelezési okirat nem tartalmaz kamatmegállapítást, az adót a hivatalos kamatláb alapján állapítják meg.

A harmadik fontos határozat kimondja, hogy a kereskedők és gyárak által fizetett jelzálogkamatok ingóvagyon-adó alá esnek, amely alól a törvény csak a váltókat és más hasonló kereskedelmi hitelkamatokat mentesíti. Ha a tartozás fedezésére adott bekebelezési okirat nem tartalmaz kamatmegállapítást, az adót a hivatalos kamatláb alapján állapítják meg.

A BÉCSI ÁTTÉRÉSEK STATISZTIKÁJA Bécsből jelentik: A Reichspost jelentése szerint 1919. és 1926. között a katolikus hitről 8620 egyént tért át részben a protestáns vallásra, legtöbb azonban felekezeten kívüli lett. A zsidó hitről évente néhány ezer egyént tért át. A legnagyobb veszteség 1919-ben érte a zsidó hitközségeket, amikor 11055 egyént tért át más vallásra.

Moravetz - A bum 1928.
Zongoristák, vagy hegedűsöknek a legideálisabb ajándék. Zongora-album 43 zeneművel, 175 lei Mindenütt kaphatók

Kolozsvár még nem hallott ilyen tenoristát, mint a kiváló ir Sullivan, aki két estén, január 30-én hétfőn és szerdán, február 1-én fog a Román Operában vendég szerepelni. Hétfőn a „Zsidónő” Eleázár szerepét fogja énekelni.

Disengoff belga vicekonzul lett Palesztinában. Tel-Avivból jelentik: Disengoff, Tel-Aviv volt polgármestere a belga kormány kinevezte palesztinai vicekonzuljává. Disengoff többek között a „Gilson” hajózási Rt. képviselője. Ez a társulat havonta két-három hajón bonyolítja le a palesztinai narancsexportot Európával.

Butorbevásárlók figyelmébe!
Butorszükségleteinek beszerzése előtt ökölen tekintse meg
FISCHER ALBERT
butoráruházát
Cluj, Cal. Reg. Ferd. 61

Gara Ákos jubiláris szerzői estje. Az Erdélyi és Bánsági Kisebbségi Ujságírószervezet ismert nevű tagja, Gara Ákos harmincéves írói és ujságírói jubileuma alkalmából február 12-én, vasárnap este félkilenc órakor a római katolikus gimnázium dísztermében nagyszabású tónyes műsor keretében bucsuzik a kolozsvári közönségtől. Gara Ákos ezévi harmadik évvel lépett be a „Nagyváradi” politikai napilap szerkesztőségébe s ettől kezdve magyarországi és erdélyi napilapoknál dolgozott. A jubiláris szerzői estének műsorán a legismertebb kolozsvári urhölgyek, írók és ujságírók, a Magyar Színház és a Román Opera kiváló művésznői és művészei is szerepelni fognak, akik a szerző reprezentáns irodalmi műveit előadó, színjátész, ének és táncművészekre vonatkoznak és nem az illető cég kereskedelmi vállalataira is. Az ilyen iparvállalatok elemi adója 10 százalék, hozzászámítva a többletti adót. Az egyenesadótörvény 30. szakasza ugyanis csak a kizárólag ipari termeléssel foglalkozó vállalatok adókvótáját állapítja meg 8 százalékban, ez a rendelkezés tehát nem vonatkozik a kereskedelemmel is foglalkozó vállalatokra.

Utolsó divat szerinti férfi ruhák készülnek
Aron Dávid uriszabónál, Cluj, R. Ferd. 32.

Színház - Művészet

Magyar Színház műsora

Szombat este fél 4-kor: Notás kapitány (Ifjúsági előadás, nagyon olcsó helyárakkal. Bevezető előadást tart: dr. Kiss Ernő Sorozat 104.)
Szombat este fél 9-kor: Külváros (Napibérlet 27. szám B. Sorozat 202)
Vasárnap 3-kor: Dolly (Operette-repriz a szereposztással. Olcsó helyárakkal. Sorozatszám 203.)
Vasárnap 6-kor: Külváros (Ujdonság 4 edszer. Napi bérlet 27. sz. C Sorozat 204.)
Vasárnap háromnegyed 9-kor: Muzsikus Ferkó (Kun Magda vendégjátéka Bérletszűnet. Sorozat 205.)
Hétfő: Mersz-e Mary? (14-edszer. Bérletszűnet Sorozat 206.)

A színházi iroda közleménye

Vége egyedül. A legérdekesebb operette premiérnél is nagyobb édeklődésre tarthat joggal számot az az operette-repriz, amelyre most készül a színház lázas szorgalommal és rendkívüli becsügglyal. Lehár Ferenc Vége egyedül című operetteje az egész világon megkapta a „legszébb operette” címet. Zeneje a legkifinomultabb, legtökéletesebb és legművészeibb operettekötészet, amely a második fevonásban operai magasztokra emelkedik. A Vége egyedül-t Kolozsvár mai közönsége nem ismeri, mert hiszen premiéreje a háború kellős közepén volt, amikor senkinek sem volt kelve színházba járni s nyolc előadás után levetették műsorról, azóta nem szerepelt a kolozsvári színház műsorán. Közönségünkre tehát az ujdonság varázsával fog hatni a Vége egyedül s mindenki meg fog győződni arról, hogy a bécsi kritikának igaza volt, amikor megállapította, hogy a Vége egyedül Lehár Ferenc legszébb operetteje, szebb a Vig özevegynél, Évánál, Luxemburg grófnánál, Drósten-tónál is. A Vége egyedül reprize pénteken este lesz. A főszerepekben: Kolbay Hildikóval, László Andorral, Mende Klárral, Leővegyvel, Selmecezzel. Jegyek a Vége egyedül előadásaira vasárnap reggel 9 óráig válthatók.

Lengyel Irén vendégjátéka. A jövő hét három estéjén kedves vendége lesz a Magyar Színháznak. Lengyel Irén fog fölenni három legjobb szerepében: kedden Gül babában, szerdán Akáclavirágban, csütörtökön Annabálban.

Külváros harmadszor és negyedszer. Óriási sikerű és izgalmas cselekményű drámai ujdonság a Külváros ma este harmadszor, holnap 6 órakor pedig negyedszer fog színpadra kerülni.

Mersz-e Mary? Hat napi szűnet után hétfőn este folytatja a Mersz-e Mary című revü-operette diadalmas pályafutását. Hétfőn este 14-edszer kerül színpadra Mersz-e Mary.

Dolly és Muzsikus Ferkó. Holnap délután 3 órakor 25-ik előadása lesz a legbájosabb operettek egyikének a Dollynak. Ezt az előadást új szereposztással olcsó helyárakkal tartják meg. Ugyancsak holnap este kerül színpadra a Muzsikus Ferkó című operette Gitta szerepében Kolbay Hildikóval s Kun Magda vendégjátékával.

Az olasz vendégársulat. Irma és Emma Gramatica táviratilag közölték kolozsvári vendégzereplésüknek pontos dátumát. A híres olasz együttes február 6-án kedden tartja az első előadását és pedig „Az öreg hölgy kitüntetésé” és Henry Bernstein „Izrael” című drámáját fogják előadni. Február 7-én szerdán Zola Emil nagy tragédiája: „Teresia Raquine” kerül bemutatásra. Jegyek már most előjegyezhetőek a „Romania Artistica” hangversenyirodában Regina Maria 37. (Rudolf Mosso)

Rosenzweig E. mellfüzői legjobbak
Cluj, Regina Maria 8.

Belföld-külföld
legnagyobb sikerű zeneszámait tartalmazza az új
Moravetz Album 1928
43 pompás zenemű 175 lei. Mindenütt kapható

Kö
Nem
Léd

A banko
téje

(Oradea-N) Kelet tudósít az utóbbi he jelent meg a dult fizetéske ban. Ezek a másrészt kom dig olyan szit et, mintha a geket a nagy volna válság rekkal szembe ből kifolyóla hogy

a nagyvár erőfejleszté cégek segít szor áldozt pon lehető toább fol amíg egy

Tegnapl sz let, hogy a Le nál vállalt é nehézségek k legtekintélyes termény-, m egnél érdek szerint a Be aktiv és a le jedt üzleteit, 7 millió lejt az aktivák

Idegen pe csa a CFR- igazgatóságá melynek ér vatalos beva badállam gu A vasuti pé d'előleg az rendeletben lesek elfoga Fizetési z Orendi szö tik: Az oszt gint súlyos Neurath, M cégek fizeté Orendi szö egyik legjo ta fizetési z az összeom tett Ausztri ni és az r visszafeljöd 500,000 shi

DEVIZA

Zürich	...
New York	...
London	...
Paris	...
Milano	...
Praha	...
Budapest	...
Beograd	...
Bukarest	...
Varso	...
Becs	...
Berlin	...

Művészet

...műsora

...: Notás kapitány (főnyelvényen olcsó helyaráttal, ... tart: dr. Kiss Erőb

...: Kőlváros (Napibérlet ... ozat 202) ... (Operette-repriz a ... Olcsó helyaráttal, So

...ros (Ujdozság 4 edzser, ... z. C. Sorozat 204.) ... 9-kor: Muzsikus Ferkő ... ndéjgátéka Bérletszűnet

(14-edzser. Bérletszűnet

...da köz eménve

Alegérdekesebb ope- ... nagyobb édeklődésre ... zamot az az operette ... most készül a színház ... és rendkívüli becsze- ... erenc Végre egyedül ... egész világon meg- ... operette" címűt. Ze- ... utabb, legtekintesebb ... berettekötészet, amely ... ban operai magaslá- ... Végre egyedül-t Ko- ... ége nem ismeri, mert ... a háboru kellős közre- ... nekinek sem volt kedve ... yole előadás után le- ... zóta nem szerepelt a ... műsorán. Közönsé- ... onság varázsával fog- ... dül s mindenki meg- ... hogy a bécsi kriti- ... mikor megállapította, ... ül Lehár Ferenc leg- ... bb a Vig özevgy-nél, ... g grófia-nál, Drólos- ... egyedül reprizé pén- ... szerepekben: Kolbay ... dorral, Mende Klá- ... lmecezzivel. Jegyek a ... hátására vasárnap ... hatók.

Hégyvidéke. A jövő hét ... s vendége lesz a Ma- ... ngyel Irén fog föl- ... szerepében: kedden ... tén Akácfaivágyban ... ban.

Idegen és negyedszer. ... galmas cselekményű ... a Kőlváros ma este ... 6 órákor pedig ne- ... erülni.

... at napi szünet után ... a Mersz-e Mária ... diadalmas pályafu- ... t-édszer kerül színe

... s Ferkő. Holnap dél- ... előadása lesz a leg- ... egykének a Dolly- ... st új szereposztással ... rtják meg. Ugyan- ... (l) színe a Muzsikus ... te Gitta szerepében ... Kun Magda vendég- ...

Előadások. Irma és ... avirányilag közölték ... repülésüknek pontos ... olasz együttes febr- ... artja az első előadá- ... g hőlyz kiténtetése" ... "Izrael" című drá- ... Február 7-én szet- ... tragédiája: "Teresia ... emutatásra. Jegyek ... hetők a "Romania ... nyirodában Regina ... Mosso)

zweigé. ... ifűzői ... jobbak

külföld ... amait tartalmazza az új

Album 1928 ... tel. Mindenütt kapható

Közgazdaság

Nem adják el a nagyváradi Léderer és Kálmán szeszgyárat

A bankok mindent elkövetnek a bajba jutott komoly cégek kiségitésére, Teljesen aktív a Beck és Zavislag cég is

(Oradea-Nagyvárad, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az erdélyi sajtóban az utóbbi hetek alatt egész sor híradás jelent meg a nagyváradi piacon előfordult fizetésképtelenségekkel kapcsolatban. Ezek a hírek egyrészt túlzottak, másrészt koraiak voltak, azonkívül pedig olyan színben tüntették fel a helyzetet, mintha a nehézségek közé került cégeket a nagyváradi bankok juttatták volna válságos helyzetbe. Ezekkel a hírekkel szemben éppen a legutóbbi esetekből kifolyólag meg kell állapítanunk, hogy

a nagyváradi bankok a legnagyobb erőfeszítéssel segítik a bajba jutott cégek segítségére és igyekeznek sokszor áldozatokkal is, kiegészítő alapon lehetővé tenni, hogy a cégek tovább folytassák tevékenységüket, amíg egy jobb gazdasági konjunktura elkövetkezik.

Tegnap számában megírta az Uj Kelet, hogy a Léderer és Kálmán szeszgyárnál vállalt érdekeltisége folytán fizetési nehézségek közé jutott Nagyvárad egyik legtekintélyesebb cége, a Beck és Zavislag termény-, meg- és gyapjúkereskedés. A cégnél érdekelt bankok megállapítása szerint a Beck és Zavislag cég teljesen aktív és a legkorrektebbül vezette kiterjedt üzleteit. A cég passzívai összesen 7 millió lejt tesznek ki, amelyet azonban az aktívák jóval felülmúlnak. A hitele-

zőkkel kötött megegyezés értelmében a Beck és Zavislag cég összes adósságainak 50 százalékát készpénzben azonnal kijezeli, míg a fennmaradó 50 százalékra a bankok kétévi moratóriumot adtak.

Az első évben a cég nem fizet kamatot, a második évben pedig mindössze 10 százalékot, a tartozások teljes kiegyenlítéséig.

Hasonló lojális magatartást tanúsítanak a nagyváradi bankok a Léderer és Kálmán-szeszgyár ügyében is, amely tudvalegőleg nemcsak Nagyvárad, hanem egész Erdély egyik legszolidabban megalapozott vállalata. A óriási aktívával rendelkező gyárat a tavaly felemelt horribilis szeszadók juttatták nehéz helyzetbe, holott a bankok megállapítása szerint itt is

háromszáz százalékos fedezet van a passzívákra.

A számlákra vonatkozó tárgyalások eddig olyan mederben folytak, hogy a vállalatot egy csernovitzai szeszgyár fogja megvenni, mára azonban éppen a bankok állásfoglalása folytán a helyzet lényegesen megjavult és így valószínűleg nem kerül sor a Léderer és Kálmán szeszgyár eladására. Értesülésünk szerint a gyár összes tartozásainak rendelkezésére egy éves moratóriumot kért, amelyet a bankok meg is fogtak adni.

tudta kifizetni, mire a pénztárcát — a Niederösterreichische Escompte gesellschaft — perelte a céget. Az Orendi cég erre beszüntette a fizetéseket. Megállapította, hogy egy millió shilling aktívával szemben két millió passzívát áll fenn. Orendi-Csányi Gyula, a cég tulajdonosa kijelentette, hogy az összes adósságokat három év leforgása alatt váltókkal rendezni fogja. A hitelezők értekezletén azonban az a vélemény alakult ki, hogy a passzívák négy millióra rúgnak és aligha lehet rendezni a hitelezők maradék nélkül való kielégítésével a cég adósságait.

A Nationala biztosító első jelzálogkölcsona Erdélyben. Tudvalevő, hogy a nagyobb biztosító intézetek a háboru előtti jelzálogkölcsonók folyósításával is foglalkoztak és így gyümölcsözötték felhalmozott díjtartalékaikat. A háboru után ezt az üzletágot a legtöbb társaság nem folytatta, illetve a régi biztosítók csak a régi királyságban

kezdték meg ismét a jelzálogkölcsonók kisebbmértékű folyósítását. A Nationala biztosító az első intézet, amely most szakított ezzel a területi megköttöttséggel és — egyelőre csak szerényebb viszonyok között ugyan — Erdélyben is megkezdte a jelzálogkölcsonúzetet. Azó első jelzálogkölcsonót a kolozsvári ortodox zsidó hitközség kapta meg a Nationaltól 500,000 lei erejéig, minimális kamatozás mellett kétévi amortizációra.

Arverési hirdetés

Több clujai festőművész 1928. január 28-án d. u. 4 órákor az „Arta” helyiségében, Clujon, Str. Memorandului 23., nyilvános árverésen 75 drb. eredeti festményét fogja eladni.

Dr. Ioan Cosma
közjegyző

Telefon 4-93.

Írógépek

új és használt állapotban. Ugyiszatón számtató és sokszorosító gépek álla-dóan nagy választékban kaphatók. Nagy sportokk javító műhely. Írógépek karbantartását vállalom.

Finkler Antal

Cluj, Str. Reg. Maria 9.

Félmillió lei hozománnyal

ferjhez menne 32 éves, elvált izraeli, biztos jövedelemmel bíró 35-40 év körüli egyedülálló izraeli. Tejes cím-vel ellátott levelet „Földbírók 32” jelzéssel a kiadóhoz vatal továbbít.

Telefon 13-00

Téli fűtésre

1000 kgr. vágott bükkfa-göcsöt 750 lejért házhoz szállít

FISCHER

Str. Enescu (v. Gyufagyár-u.) 15

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszer közlésnel egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 10 lej Legkisebb apróhirdetés 30 lej Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény Apróhirdetéseket előre fizetendő. Jegykes levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg meletkeve van. Eljegyzési hírek d. a 250 lej, eljegyzési hírek d. a 150 lej.

Utazóki BERKOVICSE

vendéglője megnagyobbítva

Oradea, Str. Nicolai Iorga 9.

Zöldfa-a. Mésekeit árak. Kötő kázkonyha

T. Hölgyek! Modern babil trans-formálók, Pasiche frizetek felelősség mellett a legolcsóbban és legteljeskörűbben nálam s-erezhetők be. Tartós villanyos ondolás, melynek tartó ságáért 6-7 h napig teletek. Párisból kúnterve hajléstészeti téren. Minden színben, felismerhetetlenül, Párisi hennével, csak **Mussa Gyulánál** kapható, Str. Memorandului 10. — Estélyi és színes parókok kölcsönzése.

Belvárosban két szoba, könyvtár, vízóra, mosógép, kávéház, kávéház, kávéház, kávéház. Cím: kiadóba leadni. 3674

Amerikai angol, francia, német, román, olasz, latin, magyar nyelvet leggyorsabban, legolcsóbban tanít! hírneves nyelvtanár-pecustia: Str. F. David 16 3151

Gramofon heber és szaragon lemezek. Árasi választékban és olcsón a

Safruth

zsidó könyvkereskedésben Cluj, P. Al. Viteaz 39.

Egy feltétlen ortodox, ovdák képes, teje en megbihaó üz. vezető vigy bérő keresetek kóser éttermhez. E tekezni malom-utca 14 z. Léo. 3433

Egy új nagy épített modern terem **tánc mulatságra,** a helyek m. gartasára jutányos á b. naponla kiadó. Ertekezni malom-u. 14. Leb. 3453

תורת מוסר
התורה

SAFRUTH

nál

CLUJ

Zongorórákat ad végzett akadémista esetleg gyakornok is. Cím a kiadóban.

Butorozott szoba intelligens fiatal embernek, fűrdőszoba használattal, azonnal kiadó.

Román, német és magyar órákat ad diplomás tanár. Cím a kiadóban.

Télien a száj és a garat desinfiálására, gyermekeknek és felnőtteknek használjuk a kellemes ízű **Eggomint tablettákat.** Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Könyvelést és mértékességtel legrovidabb időben beállíthatja. — Kétféle módszerrel oktat, e önyos feladatok mellett. Megkeresésüket „Expert contabil” jelleg alatt a kiadóhivatalba kérek.

Lakótársat keres intelligens fiatal ember. Zongora használ. Leveletket „Belváros” jelgén a kiadóba.

Egy-két urfiány intelligens család a belvárosban, kiadószobában, fűrdőszobában használattal olcsón lakást kaphat. Cím a kiadóban.

Tőzsde

A piac megszilárdult, de üzletkötés nem fordult elő

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Eecs	Praga	Newyork
		Ny. as	Zárlat						
Zürich	3137-42	—	51932 0	490	3145	11015	13651	650	1926
Newyork	162 1/2 - 63	51920	51932 0	2544	1620	571-5	7 930	3375	—
London	794-95	2530	25425	1.402	794	2787	3458-5	16447	48737
Paris	64-5	2041	20412	—	—	2247-9	2783	13255	39312
Milano	16-61	2747	2748 1/2	13450	862	3027 0	3 54	17870	52950
Budapest	4-2-83	—	153 1/2	—	481	1694 1/2	21017 1/2	—	296 0
Bergrad	2645-80	—	9080	—	2845	—	12399	57018	17625
Bukarest	—	914	914	—	287	1003	124.87	5930	62
Varso	—	32	321	1870	—	3 1	43750	20 0	—
Eecs	2290 2300	5820	5820	1830	—	6420	79.6	37860	—
Berlin	3680-85	73.0	73.0	2295	—	—	—	47558	—
		12381	12377	38.5	—	13692.0	16901	8044	—

Száz lejt ártalmára Zürich (pro) 300 Páris 1570 Budapest 351 Bécs 48475 Praga 20 0

